»Noć hrvatskog filma«

HRVATSKI FILMSKI MARATON U SRBIJI, MAĐARSKOJ, AUSTRIJI...

ZAGREB ›› Peta po redu »Noć hrvatskog filma i novih medija« održana je u šest hrvatskih gradova u Zagrebu, Sisku, Šibeniku, Otočcu, Novoj Gradiški i Dubrovniku te u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj i Austriji gdje su posjetitelji imali jedinstvenu priliku uživati u besplatnom maratonu više od stotinu najboljih domaćih filmova svih žanrova. Na filmskom repertoaru kinodvorana našli su se brojni hrvatski filmovi - od onih iz daleke prošlosti pa sve do aktualnih ostvarenja. Iz sajnog dokumentarnog programa u kojima su mogli uživati brojni posjetitelji kina Europa izdvajaju se odlični filmovi o ponajboljim domaćim vizualnim umjetnicima: »Dušan Vukotić – hrvatski

oskarovac« redatelja Silvija Petranovića koji je premijernu prikazan, zatim »Bućan – triptih« Nenada Puhovskog te »Bourek – slika redatelja Zorana Peze kao film u jednom kadru«, iscrpni portret Zlatka Boureka. U dijelu posvećenom animiranom filmu prikazan je i Bourekov »Bećarac« iz 1966., a posjetitelji su uživali i u svježem uratku Veljka Popovića, »Biciklisti«, u kojem je autor oživio slavne figure Vaska Lipovca. (Hina)

Otvoren 40. Splitski salon

ZAŠTO JE VAŽNO SKUPLJATI SUVREMENU UMJETNOST?

SPLIT ›› Jubilarni 40. Splitski salon otvoren je u Galeriji umjetnina izložbom »Zašto je važno skupljati suvremenu umjetnost?« na kojoj je predstavljeno više od 40 radova 41 suvremenog hrvatskog umjetnika.

»Izložba 'Zašto je važno skupljati suvremenu umjetnost?' zasnovana je na pozitivnim primjerima kupovanja suvremenih likovnih umjetnika od strane lokalnih kupaca u namjeri da se potakne kolekcionarstvo«, rekao je kustos te izložbe Branko Franceschi. Po njegovim riječima, kupovanjem umjetnina suvremenih umjetnika daje se izravan doprinos razvoju lokalne, splitske umjetničke scene i kulture. »Na taj se način omogućuje umjetnicima da žive od onog što je njihov posao, a to je umjetnost,« kazao je Franceschi. Dodao je kako je u Hrvatskoj egzistencija umjetnika teška jer ona ima sudbinu »kao i svi senzibilni pojedinci, a tržište rada kod nas nije regulirano«.

Jubilarni 40. Splitski salon, koji će trajati do sredine prosinca, održava se pod motom »Umjetnost preživljavanja«, bit će otvorene još dvije izložbe: »Mjesto za umjetnost« i »In memoriam izložba preminulih dalmatinskih umjetnika« te više popratnih događanja, tematske rasprave i predavanja. Organizator 40. splitskog salona je Hrvatska udruga likovnih umjetnika Split (HULU). Predsjednik te udruge Vice Tomasović istaknuo je kako je upravo ima ii mjesta za umjetnika u suvremenom hrvatskom društvu, a još je važnije pitanje kako umjetnici mogu zaraditi. (Hina)

»Imago, imaginatio, imaginabile.«

PREDSTAVLJEN ZBORNIK U ČAST ZVONKU MAKOVIĆU

ZAGREB ›› Knjiga »Imago, imaginatio, imaginabile. Zbornik u čast Zvonka Makovića.« posvećena tome istaknutom povjesničaru umjetnosti, predstavljena je u Zagrebu kao pokušaj valorizacije njegovog višedesetljetnog doprinosa hrvatskoj povijesti umjetnosti kroz profesorski i znanstvenoistraživački rad te brojne izložbe koje je organizirao i suradnje koje je ostvario, čime je značajno pridonio popularizaciji struke. Zbornik je izdao Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na čijem je Odsjeku za povijest Makovući desetljećima predavao, a urednički ga potpisuju Lovorka Magaš Bilandžić i Dragan

Damjanović. Povjesničar umjetnosti i dugogodišnji profesor Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Maković autor je brojnih knjiga, znanstvenih i stručnih radova te niza izložbi koje su obilježile protekla desetljeća i javnost upoznale s različitim autorskim osobnostima i pojavama koje su definirale hrvatsku umjetnost 20. i 21. stoljeća. (Hina)

INTERPRETACIJA BAŠTINE Kako riječku povijest iskoristiti za budućnost i približiti je građanima i turistima

Briškula na brodu Galeb, zelena oaza u »Benčiću«

Polaznici Ljetne škole inovativne interpretacije industrijske baštine u svom završnom izvješću naveli su brojne zanimljive primjere i mogućnosti oživljavanja riječke industrijske baštine i njenog inkorporiranja u gradski život

Dio kompleksa »Benčić« polaznici Ljetne škole inovativne interpretacije industrijske baštine vide kao zelena oazu

S. Ježina

Polaznici Ljetne škole proveli su u Rijeci dva tjedna

RIJEKA ›› Kante za smeće u obliku torpeda, videoprojekcije na vlakovima koje prolaze gradom, društvena igra koja bi trebala »natjerati« Riječane i njihove gosta na obilazak grada s naglaskom na lokacije industrijske baštine, inkorporiranje broda Galeb i kompleksa »Benčić« u svakodnevni život, VR aplikacije koje pružaju sliku nekadašnje Rijeke te još niz ideja i akcija, a sve kako bi se priča o Rijeci odnosno njenoj baštini predstavila na što inovativniji i današnjem vremenu prilagođeniji način. Dio je to rezultata Ljetne škole inovativne interpretacije industrijske baštine koja je održana u Rijeci tijekom koje su polaznici iz raznih zemalja radili na novim mogućnostima oživljavanja odnosno oplemenjivanja riječke baštine s naglaskom na brod Galeb i Palaču Šećerane. Netom objavljeno završno izvješće može poslužiti no samo kao pokazatelj kako se sve može pristupiti pitanju interpretacije baštine, nego čak i kao poticaj za konkretne akcije s obzirom na to da su neka od predloženih rješenja relativno jeftina i lako primjenjiva.

Brod Galeb

S obzirom na to da je projekt »Galeba« definiran te uronjen u pitanje kako predstaviti njegov povijesni aspekt, polaznici Ljetne škole koncentrirali su se na mogućnost stvaranja »novih sjećanja« izabravši dvije ciljane grupe: djecu do 11 godina starosti i osobe starije od 50 godina. Galeb bi u tom scenariju, između ostalog, postao i mjesto na kojem bi djeca kroz radionice učila o morskoj flori i fauni ili pomorskim vještinama, dok bi se starije generacije mogle kroz, primjerice, radionice kreativnog pisanja, družiti, ali i interakcijom s vršnjacima i mladim Riječanima, stvarati nova sjećanja. Osim toga, muzejski postav Galeba ne bi imao samo »institucijsku dio« nego bi dio postavu bila i osobna sjećanja Riječana i njihovih obitelji koje priče, fotografije, predmete... U pokušaju privlačenja djece, polaznici Ljetne škole osmislili su i lik »Kapetana Galeba«, crtanog lika koji bi bio maskota i vodič djeca programa, a taj bi lik ujedno bio i jedan od suvenirskih te najmilijih posjetitelje trebao vezati s novom riječkom kulturnom atrakcijom. S obzirom na buduću lokaciju Galeba na Molo longu, on bi morao postati mjesto na kojem Riječani provode slobodno vrijeme, primjerice, mjesto na kojem unuci od djedova i baki uče briškulu i trešetu, a sve s ciljem uključenja postpune integracije u gradski život. Projekt bi uključivao i studente riječkog Sveučilišta, recimo one s Pomorskog fakulteta za radionice o pomorskim vještinama, čime se potiče razvoj volontiranja i još jača međugeneracijska povezanost stanovnika Rijeke.

Kompleks »Benčić«

Kad je u pitanju kompleks »Benčić«, njegova je prednost, smatraju polaznici Ljetne škole, što je već dobrim dijelom integriran u gradski život jer njegov otvoreni prostor stanovnici već koriste, dijelom kao parking, dijelom kao prolaz odnosno šetnicu. Prijedlog je da se taj unutarnji prostor »Benčića« pretvori u mjesto za opuštanje odnosno druženje i to primarno pretvarajući ga u zelenu zonu. Nedostatak zelenih površina jedan je od velikih riječkih problema, tako da bi osim manjeg dijela parkinga potrebnog za buduće institucije, sve ostalo postala zelena površina na kojoj se može baviti sportom, šetati pse ili jednostavno leći na travu i opustiti se u centru grada. Na zgradama unutar kompleksa bi trebalo osim informacija u njihovoj budućoj namjeni, navesti i njihove povijesne podatke i funkcije s obzirom na to da istraživanja, kažu polaznici, pokazuju da se ljudi dakle i snažnije povezuju s objektima o kojima više znaju. Jačanje tih veza trebalo bi dovesti i do jačeg zanimanja za sadržaje i kulturne aktivnosti unutar tih objekata. Stvaranjem takvog prostora,

ISKORISTIVA RJEŠENJA

Opširno završno izvješće može poslužiti ne samo kao pokazatelj kako se sve može pristupiti pitanju interpretacije baštine, nego čak i kao nacrt za konkretne akcije s obzirom na to da su neka od predloženih rješenja relativno jeftina i lako primjenjiva

Projekcije, instalacije, društvene igre...

Jedno od pitanja kojim su se polaznici Ljetne škole bavili je i kako razbiti uobičajene rutine i navesti građane da ponekad zastanu i obrate pažnju na grad koji ih okružuje. Kako ih navesti da obiđu i Palaču Šećerane i tržnicu i Galeb i Harteru? Jedan od načina je aplikacija koja alarmira i kroz audio, video i fotomaterijale otkrivanja povijest prostora kraj koje uprave prolazimo na odabranoj ruti. Kada svoj telefon okrenemo u smjeru određene lokacije, primjerice Palače Šećerane, na zaslonu se prikazuje ta ista lokacija na starim fotografijama ili povijesnim dokumentima. Posjetitelje se može privući i umjetničkim instalacijama, zvukovima Rijeke u naponu industrijske snage, popularnim pjesmama iz određenog doba, videoprojekcijama na vlakovima koji prolaze gradom putem kojih bi se prenosile zanimljive povijesne crtice dok čekate da taj isti vlak prođe i slično. Zajednički doručci na riječkoj placi ili večere na Molo longu mogli bi pojačati veze između društvenih skupina i obogatiti ponudu tijekom radnih dana. Vrlo zanimljiv je i prijedlog društvene igre »Heritage Counts« koja bi se bazirala na skupljanju bodova obilaženjem lokacija riječke baštine, što više lokacije posjetite, osvajate više bodova koje možete zamijeniti za, primjerice, večeru u nekom riječkom restoranu, noćenje u hotelu i slično...

Spotovi kao promocija

I polaznici Ljetne škole primijetili su da su brojni riječki baštinski prostori iznimno filmični pa su tako kao jedan od načina podizanja svijesti o vrijednosti tih prostora naveli mogućnost da lokalne vlasti pozovu međunarodne zvijezde da u tim prostorima snimaju glazbene spotove. Naveli su tako kalvi spotovi domaćih glazbenika već postoje (En Face, Let 3, Antonela Dokoza) te tvrde da se time promoviva industrijska baština pogotovo prema mladoj publici.

Kina, Rusija, Čile...

Ljetnu školu inovativne interpretacije industrijske baštine organizirali su Centar za industrijsku baštinu i Centar za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci u suradnji s organizacijom European Heritage Volunteers i platformom Culture Hub Croatia. Ljetna škola jedna je od aktivnosti koje Sveučilište u Rijeci provodi u sklopu projekta »Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine« financiranog iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru Operativnog programa »Konkurentnost i kohezija«. Sudjelovali su: Nargiz Aituganova (Rusija), Nóra Katona (Mađarska), Anne Kleinbauer (Njemačka), Valentina Araya (Čile), Jacopo Ibello (Italija), Jiawen Jiang (Kina), Wei-Hsin Tsao (Tajvan), Maja Kamenar i Danijela Grubišić (Hrvatska)

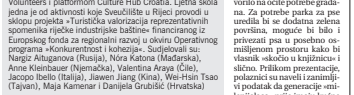

Aplikacijom kroz povijest

Heritage Counts - skupljanje bodova obilaskom baštine

Jasmin DEČEVIĆ

Aleksandar Žiljak: »Ndanabova djeca«

Seksom protiv prljave politike

U novom romanu Aleksandar Žiljak opet propituje teme vezane uz perspektivnost čovječanstva na tisućljećima razvijanim zasadama nejednakosti i eksploatacije

Novi znanstveno-fantastični roman Aleksandra Žiljka još je žešći i još provokativniji od mnogo čega što je dosad napisao. Polazna postavka je poprilično stravična: nepoznata bolest, virus ili što već, poharala je čovječanstvo i na cijelo zemaljskoj kugli preživjelo je tek pola milijarde ljudi. Neke su države potpuno nestale, veliki gradovi opustjeli, no ostalo je sasvim dovoljno ljudi za neki novi početak, usmjeravan strogom stegom Ujedinjenih naroda. Međutim, na jednu tragediju dolazi drugo: sirom Zemlje otvaraju se portali kroz koje, nitko ne zna odakle, dolaze čudovišta, ogromna agresivna bića otporna na sva ljudska oružja, koja jedino zanima uništavati ljude i sve njihovo naslje-đe. Nenadani spas dolazi u obliku biomehanoidnih ljudi, zamiljen detalj primijetili su polaznici Ljetne škole prilikom posjeta »Benčiću« sa kalvi, jasno postavljene tabele koje zabranjuju šetnje pasa tim područjem, veliki broj Riječana radi upravo to. Stoga predlažu ne samo da se ta zabrana ukine nego da se na tom prostoru uredi i park za pse čime bi se odgovorilo na očite potrebe građana. Za potrebe parka za pse uredila bi se dodatna zelena površina, moguće bi bilo i privezati psa u posebno osmišljenom prostoru kako bi vlasnik »skočio u knjižnicu« i slično. Prilikom prezentacije, polaznici su naveli i zanimljivi podatak da generacije »milenijalaca« prije imaju kućne ljubimce, a tek onda djecu, stoga bi trebalo razmisliti i da muzeji, barem djelomično, budu »pet friendly». S obzirom na to da je dio kompleksa »Benčić« i Dječja kuća, predlaže se i postavljanje dječjeg poligona, ali i stolova za stolni tenis, instalacija za sportsko penjanje i slično, sve kako bi prostor bio privlačan što većem broju različitih društvenih skupina.

Relevantni primjeri

Završni dokument polaznika Ljetne škole donosi ne samo povijesni pregled lokacija i njihove buduće namjene, već i primjere iz svijeta gdje su problemi zapušteni i neiskorištenih baštinskih prostora rješeni vrlo uspješno postavši ne samo atrakcija za goste nego i sastavni dio svakodnevnoga gradskoga života. Izvješće se može pronaći na stranicama Centra za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci www.cas.uniri.hr.

Koševi za smeće u obliku rakete, u riječkom slučaju u obliku torpeda

otvara se novo mjesto pogodno za brojne dodatne sadržaje, poput festivala, čime bi se posebno privlačila mlada publika. Zanimljiv detalj primijetili su polaznici Ljetne škole prilikom posjeta »Benčiću« sa kalvi, jasno postavljene tabele koje zabranjuju šetnje pasa tim područjem, veliki broj Riječana radi upravo to. Stoga predlažu ne samo da se ta zabrana ukine nego da se na tom prostoru uredi i park za pse čime bi se odgovorilo na očite potrebe građana. Za potrebe parka za pse uredila bi se dodatna zelena površina, moguće bi bilo i privezati psa u posebno osmišljenom prostoru kako bi vlasnik »skočio u knjižnicu« i slično. Prilikom prezentacije, polaznici su naveli i zanimljivi podatak da generacije »milenijalaca« prije imaju kućne ljubimce, a tek onda djecu, stoga bi trebalo razmisliti i da muzeji, barem djelomično, budu »pet friendly». S obzirom na to da je dio kompleksa »Benčić« i Dječja kuća, predlaže se i postavljanje dječjeg poligona, ali i stolova za stolni tenis, instalacija za sportsko penjanje i slično, sve kako bi prostor bio privlačan što većem broju različitih društvenih skupina.

Relevantni primjeri

Završni dokument polaznika Ljetne škole donosi ne samo povijesni pregled lokacija i njihove buduće namjene, već i primjere iz svijeta gdje su problemi zapušteni i neiskorištenih baštinskih prostora rješeni vrlo uspješno postavši ne samo atrakcija za goste nego i sastavni dio svakodnevnoga gradskoga života. Izvješće se može pronaći na stranicama Centra za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci www.cas.uniri.hr.

brojkama, a vječno pitanje ratne literature, bilo filozofske bilo umjetničke prirode, i ovdje se vrti oko univerzalne vrijednosti ljudskih života bez obzira na njihovo prebrojavanje.

Efektna egzobiologija

No, i povrh kod svega autora već uobičajeno propitivanje tema i motiva vezanih uz perspektivnost čovječanstva ili općenito ljudskoga društva na tisućljeća razvijanim zasadama nejednakosti, potlačivanja i eksploatacije, jedno od zanimljivijih smjelosti ovog romana nalazim i u efektnoj upotrijebljenoj egzobiologiji. Dvije kategorije nezemaljskih bića – biomehanoidni paukovi i čudovišta iz »druge dimenzije« – ovdje su kontekstualizirane savim nestandardno u odnosu na većinu žanrovske literature u kojoj se ističu ili slična bića uopće pojavljuju. Paukovi i čudovišta jedni su drugima antipodi, povrh svega ne čak ni da na Zemlji oni nastavljaju neki svoj stari i negdje drugdje započeti rat, ali ni tezu obaraju dvije polazne postavke – simbiotička povezanost pauka i ljudi, patološki nagon čudovišta za istrebljivanje ljudi. Obje konstrukcije, odnosno objevrste nezemaljskih bića poznavateље žanrovske literature podsjetit će izdaleka na mnoga slična bića, ali (možda i baš zbog toga) nipošto ta bića nisu ostala toliko mističko tajanstvena i toliko nepoznate biti kao u ovome romanu. Možda nas se čak navodi da su oboje, i paukovi i čudovišta, zapravo izvanzemaljske jedinke, dovoljno sposobne za sve što ova bića rade, pa i gore od toga.

Davor ŠIŠOVIĆ